

školním roce, nebo které rok ten dokonávají do počátku nového roku školního. Nejméně osm dní před počátkem každého nového roku školního má místní školní úřad pořídit seznam dítek povinných v témž roce k návštěvě školy po celý týden a pak zvláštní seznam dítek, které povinny jsou návštěvovati školu v neděli a ve svátek nebo večer. Povinnost k návštěvě celotýdenní pomíjí pro ony dívky, které dokonalý 12. rok svého věku a které prokáží se vysvědčením veřejné školy národní, že si osvojily nejnnutnější vědomosti.

4. Halič (zák. ze dne 2. května 1873 č. 250 z. z.). Povinnost k návštěvě školy počíná dokonáním 6. rokem a končí dokonáním 12. rokem.

5. Gorice a Gradiska (zák. ze dne 6. května 1870 č. 30 z. z.). Povinnost školní návštěvy počíná dokonáním 6. rokem a trvá do dokonání 14. roku. Avšak zemská školní rada může po vyslechnutí okresní školní rady omeziti povinnou návštěvu školy mezi dokonáním 7. a dokonáním 12. rokem pro ony obvody školní, kde toho poměry místní nezbytně vyhledávají.

6. Krajina (zák. ze dne 29. dubna 1873 č. 21). Povinnost k návštěvě školy počíná z pravidla dokonáním šestým rokem a trvá až do dokonání roku dvanáctého, v městech a městysech o trojtřídních neb vícetřídních školách až do dokonání roku čtrnáctého. Přihlízejíc však ku zvláštní povaze půdy nebo poměrům klimatickým může okresní školní rada svoliti k tomu, aby povinná návštěva školy počala teprve dokonáním sedmým nebo osmým rokem. Rovněž může okresní školní úřad povolit propuštěnou též v městech a městysech oněm žákům, kteří dokonali 12. rok svého věku a kteří dokonale ovládají předměty školy národní.

Nemocnice.

Nemocnice jsou ústavy, jež jsou opatřeny všemi zařízeními za účelem ošetřování a léčení nemocných.

I. Zásady platící při zřizování nemocnic.

Zásada podřízenosti všech nemocnic státnímu dozoru jest nyní zákonem uznána téměř ve všech státech (vyjímaje Anglii), a zvláště v Rakousku. Velmi pečlivé zařízení, odpovídající duchu času, jakož i přiměřená správa a vedení nemocnic jest po výtce v zájmu státu; státní orgány mají k tomu hleděti, aby vzhledem k populačním poměrům zřízen byl dostatečný počet nemocnic. Neméně přispěl i rychlý vývoj a velký pokrok v oboru lékařské vědy a zdravotnictví podstatně k tomu, že nemocnice udržují se na výši doby. Neníť pouze úkolem nemocnic, aby pečovaly o nuzné nemocné, pak aby činily opatření proti nakažlivým nemocem, nýbrž též k tomu, aby poskytovaly potřebný materiál k vyučování klinickému.

Rozeznáváme veřejné a soukromé ústavy léčebné. V rakouské polovici říše jsou veřejnými nemocnicemi ty, které zřídily a vydržují: stát, země, okres, obec, nebo jiná korporace, do nichž přijímají se osoby s vyléčitelnou nemocí bez rozdílu domovské příslušnosti a vyznání a které jsou příslušným úřadem prohlášeny za veřejné nemocnice, kdežto soukromé ústavy léčebné mají zpravidla ve příčině přijímání nemocných svobodnou volbu (§ 2 lit. b), zák. ze dne 30. dubna 1870 č. 68 ř. z.).

Státní úřady mají při zřizování nemocnic nad tím bděti, aby půda, na níž se tyto staví, neobsahovala bahnitě nebo vlhké součásti; stavební

místo musí míti polohu vyvýšenou, chráněnou a snadno větratelnou. Všeobecně uznaným pravidlem zdravotním jest, aby v každé jizbě nemocenské bylo s dostatek vzduchového prostoru, tak aby stálé obnovování vzduchu bylo možné. Dále dlužno postarati se o stejnoměrné topení; vzduch nesmí býti ani příliš suchý ani příliš vlhký. Všechn služební personal jest podřízen odbornému vedení zkušeného lékaře. Nezbytným jest osamocení nemocných s nakažlivými nemocemi a desinfekce jich šatu a prádla. Dieta nemocných musí býti přesně upravena. Hlavně se pak při zřizování a správě nemocnic vyhledává, aby tu bylo dostatek lázní a koupelen, aby různá pohlaví v různých odděleních byla umístěna a aby tu byl dostatečný počet způsobilého ošetřovacího personalu.

II. Dozor a kontrola.

Státu přísluší vrchní dozor nade všemi veřejnými a soukromými nemocnicemi. Co se týče nemocnic státem zřízených a vydržovaných a soukromých ústavů léčebních, vykonávají dozor nad nimi státní orgánové k tomu povolání; ve příčině všech ostatních všeobecných veřejných nemocnic přísluší, nehledě k dohledu státnímu, vrchní dozor nad správou jich zemskému výboru té které korunní země, který má důkladně prohlížeti účty každoročně správou nemocnic jemu předkládané a je vyřizovati; zemský výbor má též právo buďto svými vlastními orgány nebo jinými k tomu zřízenými přímo vyšetřiti stav pokladniční aneb po případě, běží-li o lékařskou správu, též za spoluúčinkování zeměpanských úřadův učiniti potřebná opatření k odstranění zpozorovaných zlořádů. Zemský výbor jest též oprávněn, aby ustanovil pro každou všeobecnou veřejnou nemocnici důvěrníka, jemuž jakožto delegátu zemského výboru přísluší ve sboru dle stanov povolanému ku správě ústavu místo i hlas. Zanedbávají-li funkcionáři správy všeobecné veřejné nemocnice hrubě povinnosti své, má zemský výbor právo, pokud stanovy k žádoucí odpomoci nestačí, vinné orgány suspendovati nebo zbaviti je úřadu vůbec nebo jen dotyčné funkce. Nedbají-li lékaři ústavu svých povinností ve směru naznačeném, mohou býti (neobsahují-li stanovy nic jiného) zemským výborem ve srozumění s politickým úřadem zemským suspendováni nebo propuštěni. V obou těchto případech má zemský výbor patřičná opatření učiniti, aby nemocenská agenda nevázla. Zemskému výboru přísluší, aby na základě účetních výsledků stanovil taxu za stravu a léčení na jeden nebo několik roků se svolením místodržitelství (viz zvláště §§ 14, 15, 16, 17 zem. zák. pro Král. České ze dne 31. března 1888 č. 19 z. z.).

III. Všeobecné veřejné nemocnice.

Všeobecné veřejné nemocnice zřizuje i vydrží především stát; titul jejich jest: c. k. nemocnice a jsou již jako takové veřejnými ústavy, kdežto všem ostatním nemocenským ústavům, které zřídily a vydrží korunní země, okresy, obce, korporace a jednotlivé osoby, může se propůjčiti právo veřejnosti, dostojí-li ústavy tyto zákonným podmínkám, které se ukládají veřejným nemocnicím. S právem veřejnosti nabývají také zákonných výhod s ním spojených. Právní povaha všeobecné veřejné nemocnice udílí se pokaždé zákonem zemským. Prohlášení nemocnice za veřejnou závisí na průkazu o potřebě takového ústavu v dotyčné krajině. Při posuzování této nutnosti budiž zvláště zřetel vzat na zdravotní poměry a způsoby zaměstnání, rovněž i na počet obyvatelstva, na vzdálenost a spojení s nejbližší všeobecnou veřejnou nemocnicí a na jiné příslušné okol-

nosti. Vedle toho nechť se patřičným způsobem zjistí, zdali se nemocniční budova hodí svou polohou, stavebním zařízením a vnitřním opatřením k účelům veřejné všeobecné nemocnice, při čemž prokázati sluší, že náklady stavební a zařizovací dostatečnou měrou jsou od zakladatelův opatřeny a že ústav vládne potřebnými peněžitými prostředky, jimiž by se po jistou dobu uhrazovaly budoucí potřeby. Každá všeobecná veřejná nemocnice musí míti své stanovy; tyto jakož i každá jich změna podrobeny jsou schválení politické vlády zemské, která nechť si v té příčině vyžádá svolení zemského výboru. Dle stanov musí pak každá všeobecná veřejná nemocnice míti instrukce pro zřizence a domácí řád. Instrukce a domácí řády mají obsahovati bližší ustanovení stanov a podléhají schválení zemského výboru za souhlasu zemského politického úřadu (§§ 8, 9, 10 cit. zák. pro král. České). Stanovy obsahujítež v podstatě ustanovení o míře a způsobu výkonů nemocničních, co se týče nemocných, o správě ústavu, o obstarávání lékařské a ošetrovací služby, o zastoupení ústavu na venek, o služebním postavení nemocničních funkcionářův, o jich případných nárocích na požitky a zaopatření ve výslužbě, jakož i o disciplinárním postupu s nimi, posléze ustanovení pro případ zrušení ústavu.

1. Zřízení a správa veřejných nemocnic jakož i veřejnoprávní poměry jejich jsou upraveny nařízením min. vnitra ze dne 4. prosince 1856, č. 26641, pro jednotlivé země korunní příslušnými zákony zemskými a to pro Král. České cit. zák. zem. ze dne 31. března 1888, č. 19. z. z., pro Dolní Rakousy zem. zák. ze dne 25. prosince 1882, č. 14 z. z. z r. 1883, pro Halič zem. zák. ze dne 12. prosince 1869, č. 8 a 9 z. z. pro r. 1870 a zem. zák. ze dne 6. ledna 1875 č. 7. Zákony tyto obsahují tato podstatná nařízení:

- a) Ústavy nemocniční nesmí býti pouze ústavy zaopatřovacími;
- b) musí poskytovat jak domácím tak i cizím nemocným potřebnou péči a lékařskou pomoc;
- c) za ošetřování a léčení nemocných musí se vybírat stálý, podle počtu dní vyměřený poplatek;
- d) o příjmech i výdajích jest řádné účty vésti; zemskému úřadu jest vždy vyhrazeno, aby nahlížel v tyto účty opatřené náležitými doklady a potřebí jest tyto účty koncem každého správního roku předložiti nadřízenému úřadu politickému ku zkoumání;
- e) veřejné nemocnice musí býti podrobeny stálému dozoru politických úřadů.

Dozor tento nesmí se spokojiti pouhými opatřeními zdravotně policejními, nýbrž musí se vztahovati též na řízení a správu ústavu. Zemským úřadům náleží posouditi a ustanoviti, které ústavy jich správního obvodu, ač-li dostály všem podmínkám na ně kladeným, dlužno pokládati za všeobecné veřejné ústavy léčebné a které mají tudíž nárok na výhody s tím spojené.

2. Přijímání nemocných.

Do všeobecných veřejných nemocnic budtež bez rozdílu přijati všichni nemocní, kteří buď na základě lékařského vysvědčení, jež svědčí o potřebě nemocničního ošetřování, tam se dopraví nebo kteří ku přijetí sami se hlásí a lékařem ústavu byli uznáni za způsobilé ku přijetí. Dodání nemocného do veřejné nemocnice staniž se, pokud možno vždy na základě listin, které přesně prokazují nacionale, příslušnost, schopnost ku placení

se strany nemocného a se strany osob, korporací a cechů a j., zákonem povolaných ku hrazení nákladů ošetrovacích. Není-li příslušnost nebo způsobnost ku placení doklady přinesenými prokázána, nebudiž proto žádnému těžce nemocnému přijetí odepřeno; při těch nemocných, kteří bez přijímacích listin do ústavu byli dáni nebo sami se ku přijetí přihlásili, má ústav za příčinou dodatečného předložení listin těchto potřebné kroky sám učiniti a obrátiti se v té příčině na příslušné úřady nejdéle v 8 dnech po přijetí nemocného, připojiv opis přijímacího protokolu. Do nemocnice smějí pouze takové osoby se přijati, které skutečně potřebují ošetřování nemocničního. Dále budiž důrazně k tomu přihlíženo, aby nemocní, již byli přijati na útraty veřejných fondův a obcí do všeobecných veřejných nemocnic k léčení, nebyli déle ponecháváni v zaopatření nemocničním, nežli se tou měrou zotaví, že jsou s to bez ohrožení svého zdraví nemocnici opustiti a svému povolání se oddati; sezná-li se, že jich stav jest nezhojitelný a lze li je dopravit domů, buďtež odevzdáni jich příslušníkům resp. příslušné obci v další ošetřování; nejsouť všeobecné veřejné nemocnice ústavy zaopatřovacími, nýbrž dle jich určení jest jich toliko používati způsobem všeužitečným k ošetřování nemocných (výn. sl. min. ze dne 16. září 1865 č. 19157). Ku stížnosti, že nemocenské pokladny nebývají zpraveny o přijetí onemocnělých členů do nemocnice, vidělo se ministerstvo vnitra nuceno, aby vyzvalo zemské úřady politické, aby tyto náležitým způsobem postaraly se o to, aby správy veřejných nemocnic byly k tomu přidržovány, aby osoby stavu dělnického hledající pomoc v nemocnici byly ihned při přijetí vyslechnuty o posledním poměru pracovním zakládajícím povinnost pojištění pro případ nemoci, dále též o pojištění u pokladny zřízené dle nemocenského zákona pojišťovacího a po zjištění příslušnosti k takovéto pokladně, aby tato ihned o přijetí do nemocnice byla vyrozuměna; nedá-li se však taková příslušnost pro upomenuté ohlášení nemocného k pojištění nemocenskému službodárcem nebo z jiného důvodu zjistiti, budiž neprodleně úřadu politickému, v jehož okrese poslední poměr pracovní pojištění zakládající pozůstával, za účelem vypátrání příslušné pokladny učiněno sdělení o přijetí do nemocnice (výn. min. vnitra ze dne 15. listopadu 1892 č. 27706).

3. Poplatky ošetrovací.

Za ošetřování a léčení nemocných mají všeobecné veřejné nemocnice vybíratí určitý poplatek, který jest vyměřiti dle dní, po které ošetřování trvá.

a) Vyměřování poplatků: Vyměřená taxa musí stačiti, aby

a) uhradila náklad na nemocného učiněný a musí (viz výn. čes. místodržitelství ze dne 10. prosince 1856 č. 19.114) ve smyslu min. nař. ze dne 6. dubna 1855 č. 6582 zahrnovati veškeré výlohy. Další jiné výlohy kromě této taxy účtovatí není dovoleno.

β) Taxa ošetrovací musí býti pro všechny osoby stejně ošetřované stejnou, rovněž tak i pro všechny v ústavu ošetřované dle téže třídy, ať jsou příslušníky obce, v níž nemocnice se nalézají, nebo příslušníky dotyčné země korunní, nebo jiné země korunní, nebo ciziny. Výjimky z toho mají místo, stávají-li ve příčině té neb oné kategorie příslušníků ošetřovaných jisté úmluvy, jimiž všeobecně stanovená taxa ošetrovací příslušné kategorie se mění.

γ) V zájmu nemocnic, jakož i těch, kteří povinni jsou těmto ústavům vzešlé náklady ošetrovací nahraditi, buďtež taxy ošetrovací vždy dle míst-

ních poměrů a dle nákladu, jež vyžaduje materiál a výkony směřující k ošetřování nemocných, dle nastalých změn periodicky znovu vyšetřeny a stanoveny.

δ) Taxy ošetrovací ústavy vyšetřené nabudou platnosti teprve sankcí zemské vlády (místodržitelství).

ε) Při vyšetřování ošetrovacích tax budtež v úvahu vzaty: výlohy, které výlučně se musí vynaložiti na ošetření jednotlivých nemocných, dále výlohy, které sice také výlučně na nemocné se vynakládají, bez ohledu však na jednotlivé nemocné se uhrazují, a ty, které s udržováním nemocnice jsou spojeny.

ζ) Určuje-li se ošetrovací taxa pro příští léta, budiž vždy zřetel vzat na výkazy ošetrovacích tax tří správních roků předcházejících roku běžícímu. Z těchto tří let jest vyloučiti léta drahoty způsobené zvláště nepříznivými poměry, pak ta léta, kdy epidemie vyžadují mimořádné nájímání místností a jiné neobyčejné výlohy. Chtějíce vypátrati taxy ošetrovací pro vyšší třídy, musíme k taxe vypočtené pro nejnižší třídy přiraziti to, co odpovídá většímu nákladu, který vyšší třída vyžaduje.

η) Při nově zřizovaných nemocnicích budiž přijata taxa pro různé třídy zaopatření podmíněčně dle obdoby jiných nemocnic za stejných poměrů existujících (výn. min. ze dne 19. dubna 1857 č. 10.946).

θ) Dobývání tax ošetrovacích.

Nucené vymáhání ošetrovací taxy děje se politickým úřadem na základě právoplatného rozsudku (výn. min. vnitř. ze dne 29. dubna 1873 č. 5719 časop. »Zeitsch. für Verw.« VI. č. 40 s. 159). Všeobecné veřejné nemocnice požívají té výhody, že nahrazují se jim nedobytné náklady ze zemských fondů na základě výn. min. vnitř. ze dne 6. března 1855 č. 6382 a ze dne 4. prosince 1856 č. 26.641 (výn. dolnorak. místodrž. ze dne 20. prosince 1856 č. 55.786). Tyto výnosy udávají i podmínky, kdy lze nemocnici prohlásiti za veřejnou, t. j. kdy nabude práva, aby se jí nedobytné náklady ze zemských fondů nahrazovaly.

Nedobytnými jsou takové náklady ošetrovací, které nemohou ani osoby nebo korporace povinné dle všeobecných zákonů nebo zvláštních nařízení ani ošetrovanec sám zapraviti. Že jsou náklady nedobytnými, musí správy nemocnic prokázati zemským výborům, neboť jinak tito neuznají povinnost zemského fondu k náhradě. Aby bylo možno podati průkaz nedobytnosti, vyšetří se poměry platební a poměry příslušnosti zavázaného při jeho přijetí do nemocnice; průkaz dle soudního řádu o nezpůsobilosti ku placení a příslušnosti zavázaného se nežádá (rozh. říš. soudu ze dne 13. července 1871 č. 91). Dále jest povinností správy nemocniční, aby buď sama nebo prostřednictvím politického úřadu vypátrala všechna data k tomu potřebná, aby se prokázala příslušnost ošetrovance a jeho životní poměry, které mohou býti příčinou platební povinnosti, té které osoby; správy veřejných nemocnic resp. politické úřady vyšetřující okolnosti ty nejsou obmezeny na dotyčnou obec domovskou, majíť spíše — pokud se činí nároky na zemský fond — úkol, aby vhodným způsobem nepochybně dokázaly nedobytnost ošetrovacích nákladů, t. j. aby prokázaly, že ani ošetrovanec sám nemůže náklad uhraditi (viz zvláště výn. česk. místodrž. ze dne 24. března 1882 č. 17.356 č. sb. 141).

Dobývání ošetrovacích nákladů připouští se na základě platných zákonů a nařízení v tomto pořadí:

α) Nejprve se uváží, není-li ošetřovaný v takovém poměru vůči třetím osobám nebo korporacím, které by na základě zákonných ustanovení nebo převzatých povinností byly zavázány k zaplacení nákladů nemocničních; tak na př. jest službodárce povinen na základě čeledního řádu, aby zaplatil za své čeledíny náklady nemocniční; za osoby nalezající se ve vazbě vyšetřovací nebo trestní zapravuje náklady tyto justiční a bezpečnostní fond (§ 387 tr. ř.). Náklady ošetřovací veřejným nemocnicím vzešlé budtež nahrazeny dle § 8 zák. ze dne 30. března 1888 č. 33. ř. z. nemocenskou pojišťovací pokladnou za dělníky a zaměstnané osoby, které jsou u ní pojištěny. (Viz čl. Pojišťování proti nemoci.) Pokud společenstva jsou povinna ku placení ošetřovacích nákladů, ustanovuje živnostenský řád (§ 21 živn. ř.). (Viz čl. Pokladny nemocenské společenské.)

β) Není-li ošetřovanec v žádném takovém poměru a je-li povinen platiti, nechť se uváží, je-li schopen platiti, ve kterémžto případě má náklady ošetřovací nahraditi. Neschopnost ku placení prokáže se vysvědčením chudoby, které vydá domovská obec. V tomto vysvědčení (přijímací listině) má obec též podotknouti, má-li ošetřovanec příbuzné v linii vzestupné a mohou-li tito platiti.

γ) Není-li zde případu α) ani β), jest k tomu hleděti, má-li ošetřovanec příbuzné schopné ku placení čili nic. Povinnost tato posuzuje se dle ustanovení o. o. z. (§§ 141—143, 154); politický úřad, žádá-li toho správa nemocniční, má vyzvati příbuzné k náhradě nákladu ošetřovacího, k execuci nákladu tohoto však příslušným není, ježto běží tu o závazek spočívající v právu soukromém. Zůstalo-li vyzvání marným, lze nárok na náhradu proti příbuzným pouze pořadem práva soukromého ku platnosti přivést.

δ) Požívá-li ošetřovanec přes průkaz chudoby nadání nebo chudinského zaopatření, má nemocenská správa nárok na onu kvotu nadání nebo obročí, která za trvání ošetřování byla splatna. Obnos scházející zapraví se z fondu zemského.

ε) V poslední řadě jest obec domovská povinna k náhradě.

IV. Povinnost domovských obcí.

1. Státní občané rakouští.

Náklady za ošetřování těchto jest povinen zapraviti především zemský fond té země, jíž ošetřovanec jest příslušníkem a nelze-li příslušnost vypátrati, zemský fond té země korunní, z níž ošetřovanec byl do ústavu dodán. Obce domovské jsou z pravidla povinny zemskému fondu nahraditi jen jistou část (polovici, pětinu). Povinnost k náhradě nákladů ošetřovacích domovské obce zemským fondům upravena jest zvláštními zákony zemskými. Ve příčině otázky, který úřad jest příslušným ku rozhodování o takovýchto nárocích na náhradu proti domovské obci, vyskytly se mnohé pochybnosti; bylať brzy příslušnost státních úřadů právních tvrzena (výn. min. ze dne 3. listop. 1869 č. 16.067, ze dne 14. ledna 1885 č. 20.969), brzy byla zase popírána a (výn. min. ze dne 11. července 1881 č. 7787, ze dne 13. února 1888 č. 22.273 z r. 1887), při čemž v posledním případě vzhledem k § 39 zák. domov. a § 1042 o. o. z odkazuje se ku kompetenci soudní. Rozhodnutím ze dne 11. září 1890 č. 15.321 zrušilo však ministerstvo vnitra obě rozhodnutí prvé i druhé stolice, dle nichž obec domovská byla povinna, aby nahradila výrobní cenu obvezů, jež byly dány rekonvalescentovi správou veřejné nemocnice při

propuštění jeho z ošetřování nemocničního, a to pro nejprůslušnost politických úřadů k rozhodování o tomto nároku.

Za příležitosti podobného sporu vyřkl však říšský soud právní zásadu: že rozhodovati o sporných záležitostech veřejné správy ve všech případech, v nichž není průslušnost zákonem zvláště samosprávným úřadům správním přikázána, průsluší státním správním úřadům, jakožto výron jejich všeobecného práva správního (rozh. ze dne 16. července 1875 č. 189 sb. »Hye«, I., 89 a ze dne 24. ledna 1878 č. 14. sb. »Hye«, IV., 189).

2. Cizinci.

Poplatky za ošetřování cizinců ku placení neschopných, které následkem stávajících státních smluv a po marném vyjednávání cestou diplomatickou nedojdou náhrady, budtež nahrazeny fondem korunní země nebo správního obvodu, v němž nemocnice se nalézají.

Likvidace a realizace nákladů ošetrovacích ve veřejných nemocnicích upraveny jsou výn. min. ze dne 10. ledna 1866 č. 16.823. Za příčinou stejného postupu stanoveno, že nemají se zvláště účtovat náklady pohřební chudých ve všeobecných nemocnicích zemřelých, nýbrž že mají se snížit na nejmenší míru a hraditi poplatky za ošetřování (výn. stát. min. ze dne 2. října 1865 č. 9604).

V. Ošetřování vojenských osob a jich průslušníků upraveno jest nař. vrchn. voj. velitelství ze dne 20. ledna 1858. č. 11. ř. z. Nař. ze dne 1. září 1872 díl 11. č. 2159 obsaženým v 45. kuse normal. věstníku pro c. k. vojsko z r. 1872 byly na základě vyjednávání vojenských intendantů s politickými zemskými úřady království a zemí na říšské radě zastoupených, pak s král. uherským ministerstvem vnitřa prohlášeny modalities, dle nichž jest onemocnělé paní a děti vojínů na útraty vojenského eráru dáti do občanských nemocnic.

VI. Dobývání nákladů za ošetřování uherských státních průslušníků ve veřejných nemocnicích, upravuje min. výnos ze dne 18. dubna 1880. č. 5473. Uhersk. min. vnitřa prohlásilo, že veškerým podřízeným jurisdikcím a úřadům nařídilo, aby útraty za ošetřování ve veřejných rakouských nemocnicích za uherské státní průslušníky vzcházející nebyly nahrazovány předem, nýbrž teprve po průkazu domovské průslušnosti.

Dobývání nákladů za ošetřování nemajetných průslušníků cizích států, upravuje se výn. min. vnitřa ze dne 21. ledna 1877. č. 18.

VII. Zánik povinnosti zemských fondů k náhradě.

Obmeškala-li veřejná všeobecná nemocnice po tři léta v periodických obdobích výn. min. vnitřa ze dne 4. prosince 1856. č. 26641. stanovených a ve formě tamtéž určené koncem každého období vykázati nezapravené náklady ošetrovací za tím účelem, aby tyto nahrazeny byly, pomine nárok na náhradu proti zemskému fondu. Lhůta tato počíná se prvním dnem po ukončení onoho periodického období, v němž bylo náklady vykázati. Nemohla-li však země, za jejíhož průslušníka osobu ošetrovanou jest považovati, býti zjištěna a nelze-li ústavu dokázati obmeškání ve přičině této povinnosti, budiž tříletá lhůta přihlašovací počítána teprve po projití toho periodického období, během jehož se objevilo, ve které obci ošetrovaný má právo domovské a na který fond jest vznést nárok. Vyjde-li dodatečně na jevo, že náklady ošetrovací omylem menším obnosem byly vykázány, možno žádati za patřičný doplatek ze zemského fondu ještě ve 3 letech po uplynutí toho správního roku, v němž tyto příliš nízké náklady vzešly. Později nelze již

s nároky takovými na zemský fond se obrátiti. Ve příčině nároků nemocnic naproti jiným fysickým nebo právníckým osobám a fondům nelze těchto ustanovení použiti (zák. ze dne 1. května 1869. č. 58. ř. z.).

VIII. Soukromé ústavy léčebné.

Zřízení jich jest podmíněno úřední koncesí, kterou udílí politický úřad zemský po předběžném vyžádání si dobrozdání zemské zdravotní rady. Koncesi lze uděliti jen takovým ústavům, v nichž se provádí ošetřování dle uznaných vědeckých zásad a dle přesně vyčtených známých method a které jsou v tomto směru též zařízeny. Povolení závisí mezi jiným i na tom, že se majitel koncese při oznamování svého ústavu zdrží každého dovolávání se léčebných soustav, které by byly v odporu s léčením vědeckým, jakož i všelikého jarmarečního vychvalování. Jedná-li se o zřízení léčebných ústavů, v nichž se má zavésti nový systém léčební, jest především si vyžádati rozhodnutí ministerstva vnitra o připuštění jeho. Veškery soukromé ústavy léčební musí býti podrobeny řízení a zodpovědnému dozoru lékaře k praksi oprávněného (rozh. min. vnitra ze dne 2. března 1892. č. 14498. r. 1891).

IX. Daň.

1. Daň domovní. Dle dv. d. ze dne 22. října 1820 č. 1842 (gubern. dekret ze dne 20. října 1820 č. 55648., pol. sb. z. II. č. 201 str. 629.) a nejv. roz. ze dne 12. října 1820. pol. sb. z. sv. 48. jsou soukromé budovy, které majitelé věnují k založení nemocnic, chudobincův a jiných dobročinných ústavů, potud, pokud se jich ve smyslu tohoto věnování používá, osvobozeny od placení daně domovní. Jelikož však jest možno, že budovy takové časem přestanou sloužiti těmto dobročinným účelům dlužno pro všechny případ předsevzítí roztržení těchto budov nebo vyšetření výnosu domovní činže, aby měřítko k jich zdanění již předem bylo vyšetřeno. Aby bylo lze jmenovaný titul osvobození k platnosti přivesti, jest žádoucí, aby dotyčné budovy určeny byly k ošetřování nemocných nebo chudých, anebo aby byly vyhrazeny k umístění podobného dobročinného ústavu. Nestačí, jsou-li v budovách dotyčných osoby, které jsou určeny k ošetřování chudých, nemocných atd., toliko ubytovány, byť i zaměstnání to bylo jich povoláním (rozh. správ. soudu ze dne 9. března 1886. č. 661. sb. Budwinski 2953.). Z osvobození budovy nemocniční od daně nelze odvozovati též osvobození od činžovní daně z místností, které za příčinou propachtování nemocniční lékárny, spolu v nájem dány byly (roz. ze dne 24. listopadu 1888 č. 3663 sb. »Budwinski« 4362.).

2. Daň výdělková.

Dle § 2. lit. f) pat. o dani výdělkové ze dne 31. prosince 1812 jsou všeliká zaměstnání, jichž účelem jest vnitřní nebo zevnější léčení lidí a jež státní správou jsou povolena, sprostěna daně výdělkové. Naproti tomu jsou podnikatelé soukromých ústavů léčebných, v nichž nemocní za jistý obnos jsou ošetřováni a zaopatřováni, povinni platiti daň z výdělku a z příjmů. Podnik takový směřující k zisku, nelze stotožňovati s vlastním lékařským zaměstnáním k léčení směřujícím a nelze jej tudíž podřaditi ustanovení § 2. lit. f) pat. o dani výdělkové. Podléhá tedy dani výdělkové a to bez odporu vším právem, ježto již dle všeobecného pravidla v úvodu k patentu cit. vysloveného každý podnik nebo zaměstnání zakládá povinnost k dani výdělkové, jakmile provozování jeho směřuje k výdělku a podnikateli neb zaměstnanému zdrojem zisku býti může. Příjmy náležejí do první třídy

daně z příjmů (rozh. správ. soudu ze dne 8. října 1889 č. 8188. sb. »Budw.« č. 4866.).

Zásady tyto přijal též zákon o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z., kterým pat. o dani výdělkové ze dne 31. pros. r. 1812 výslovně byl zrušen (čl. II.). Dle § 4. cit. z. jest ministr financí zmocněn osvoboditi od daně výdělkové podniky od právnických nebo fysických osob provozované, které k tomu směřují, aby napomaháno bylo veřejným, dobročinným a obecně užitečným účelům a při tom neposkytují trvale žádného nebo tak skrovného výtěžku, že se k němu pro poměrnou nepatrnost ani nepřihledá. Návrhy, aby osvobození poskytnuta byla, mohou vznést strany, neb se tak stane z povinnosti úřední, když dříve bylo vyšetřeno, že jsou tu podmínky § 4. cit. z. (Čl. 5. prov. nař. min. fin. ze dne 28. ledna 1897 č. 35 ř. z.). Dle § 125 č. 4. nejsou ústavy k ošetřování nemocných podrobeny dani z důchodu. Soukromé léčebny na zisk vypočtené podlehají ovšem dani z výdělku a jsou zařaděny do XXV. třídy b) (přil. J. cit. prov. nař. čl. 19).

IX. Ostatní zákonné výhody.

1. Dle § 10. odst. 4. zák. ze dne 11. června 1879 č. 93 ř. z. nesmí se místností věnovaných veřejným ústavům nemocničním a dobročinným použití k ubytování vojska (t. j. ani k trvalému ubytování, ani k umístění vojska na pochodech).

2. Osvobození od poštovného. Dopisování ústavů humanitních, státem bezprostředně spravovaných veřejných nemocnic, blázinců, porodnic a nalezinců ve všech úředních záležitostech s úřady, orgány a korporacemi a ve vzájemném styku jest prosto poštovného. Zaplacení poštovného z přímých zásylek, dále ze zásylek obnosů za ošetřování, které se přímo vybírají od osob fysických nebo právnických, ku placení povinných, nepřísluší nemocnicím, nýbrž těm osobám, které je odesílají (zák. z r. 1865 č. 108 ř. z.). Dle výn. min. obch. ze dne 20. září 1877 č. 11603 z r. 1876 (věst. pošt. č. 61) jest poštovné ze zásylek nákladů za ošetřování v nemocnicích předem zapraviti. Poštovné má zapraviti příslušná strana platící, resp. obec.

3. Za příčinou různých jednání o záležitostech nemocnic byla nejvyšší zdravotní radou obrácena pozornost k té okolnosti, že zájmy stávajících zdravotních a humanitních ústavů při provádění veřejných opatření, která spadají ponejvíce ve vlastní působnost obce, zvláště při provádění stavebních podniků v obvodu ústavů, se zanedbávají a že úřady povolané k doзору nade vším zdravotnictvím a k hájení veřejných zdravotních zájmů na základě zák. zdravotního ze dne 20. dubna 1870 č. 68 ř. z. ne vždy náležitou pozornost obracejí k tomu, aby poškozování zdárné činnosti zmíněných ústavů léčebných a humanitních zamezeno bylo. Bylo tedy nařízeno politickým úřadům, aby věnovaly patřičnou pozornost tomuto předmětu, zejména, aby zájmů veřejných ústavů takových oproti zájmům soukromým v každém případě náležitě bylo hájeno (výn. min. vnitra ze dne 21. května 1894 číslo 12834).

Neopatrnost při jízdě.

I. Zákon trestní rozeznává jízdu (koňmo, povozem, zajisté i velocipedem) neopatrnou, rychlou a nepozornou.

Jízda neopatrná, která jest příčinou smrti člověka, zakládá přečin proti bezpečnosti života a trestá se tuhým vězením od 6 měsíců do 1 roku,